

Jiří Pavloušek: 1946–2014

Není to dávno, kdy mi Jiří Pavloušek věnoval 1. číslo Divadelní revue z roku 2013 se studií Martina Pšeničky k brněnskému souboru Quidam (1966 až 1972). Quidam přišel s ojedinelým, tehdy u nás avantgardním pojetím, přinášejícím strhující až šokující představení na hranici divadla a performance. Zakladatelskou osobností, vůdčím duchem i autorem scénářů, (spíše základní stavby budoucí inscenace), byl Jiří Pavloušek. Slovo bylo minimalizováno, konečný tvar představení byl výsledkem kolektivní kreativity členů souboru. Asi nejpodrobnější faktografickou informací o pozoruhodné kapitole nejen brněnského divadelnictví, nalezneme v diplomové práci M. Pšeničky, v již zmíněném článku a v textech Petra Oslzlého. Ten byl protagonistou souboru, ústřední postavou v klíčových hrách Quidamu. Představení se setkala s výraznou odezvou v zahraničí, velký úspěch zaznamenala u diváků i odborné kritiky. Čas Quidamu – „vrchol Pavlouškova divadelního života“ se odehrál nedlouho před vstupem „spřátelených vojsk“ a nástupem následné „normalizace“, kdy se soubor stal nežádoucím. Těžko říct, jak by se vyvíjel dál, a s ním dráha talentovaného autora a režiséra. V roce 1972 měl Jiří Pavloušek (1946) pouhých dvacet šest let! Trochu brzy na životní vrchol. Skončila i krátká éra zprostředkovatelské agentury, kterou bohémsky řídil, a šťastně její trvání uzavřel. (Před Quidamem stál J. Pavloušek také u založení divadla Konvence.)

Po nějakém čase našel uplatnění v brněnské televizi, kde se zapsal jako autor scénářů televizních inscenací (informace např. v knize Marka Hlavici Dramatická tvorba brněnského studia ČsT (1961–1991).

V osmdesátých letech byl u založení Divadla v kavárně, nejdelší čas působícího v Savarinu na Pekařské. Komorní představení v netradičním prostředí byla zajímavým obohacením brněnského divadelního života. Tentokrát do osobního příběhu i existence divadla zasáhla „sametová revoluce“. Čas nadějí, ale také horečnaté období zlatokopů a nových kariéristů, pro mnohé nesnadné hledání místa a uplatnění ve změněných podmínkách. Dočasný nezáměr o kulturu a divadlo vedl logicky k zániku divadélka stojícího víc na entuziasmu než na souhře s dobou či začleněním v soukolí nastupujícího tržního mechanismu. Společně s Jiřím Pavlouškem jsme pro Divadlo v kavárně napsali scénář komedie Případ defylogenet na námět mé s-f povídky. Realizována byla v Pavlouškově režii (1988). Pro brněnské televizní studio jsme na můj námět připravili scénář k TV filmu Papírový most (1989). Spolupráce, na kterou budu vždy rád vzpomínat. Mysleli jsme na další, pokračování se však nekonalo. Pak se již myslím do žádné další tvůrčí práce nepustil. Jiří Pavloušek, kterého jsem znal letmo od mládí, jak zná v Brně každý skoro každého, a který byl od osmdesátých let mým dobrým a opravdovým kamarádem. 4. září 2014 zemřel.

Dlouho způsobem žití pravý bohém, při práci přitom až pedanticky pečlivý a přesný, vnitřně citlivý, v jednání až divadelním gestem rozmáchlý, vždy však velkorysý, opak častěji se vyskytující tuzemské malosti v kombinaci s drobnou úskočností. Podlehl těžké nemoci, umíral smířený, klidný, možná trochu i na ztrátu smyslu života, na tu se snad umírá vůbec nejčastěji. Příběh výrazné osobnosti a dobrého člověka, až typický pro čas a místo, kde se odehrál. – Jirka Pavloušek: 1946–2014.

JAROSLAV ŠTĚPANÍK